

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 848.

CHICAGO, ILL., 13. DECEMBRA (December 13th), 1923.

LETO—VOL. XVIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2364.

CIVILIZACIJA POSTAV.

Notranje in zunanje reforme.

Amerika je dežela postav. Menda nima nobena dežela toliko reformističnih zakonov, kakor Zedinjene države. V nekaterih mestih in državah imajo takozvane "blue laws", ki določajo, kaj ob nedeljah smeš in kaj ne smeš početi. Imamo prohibicionistični zakon, ki določa, kaj ljudje smejo in kaj ne smejo piti.

Nešteto ordinanc, postav in naredb predpisuje državljanom, kako se smejo in kako se ne smejo zadržati v vsakdanjem življenju. Vse to so zunanje reforme. Človeka hočejo predrugačiti od zunaj — malo pa je takih, ki bi skušali reformirati človekov razum. Za človeka, ki ne veruje v tatvino, ni treba zakonov, ki prepovedujejo tatvino. Ljudje, ki se zavedajo škodljivosti pijančevanja, ne potrebujejo 18. dodatka k ustavi. Tisti, ki verujejo v zmerno življenje, ne potrebujejo ordinanc, ki določajo, kako ne smeš živeti. Ako pa je v deželi milijone in milijone ljudi, ki hočejo piti alkoholne pijače, jih bodo pili še bolj ako jih jim prepoveš. Razuzdanci bodo rajali neglede na postave in tatovi bodo kradli neglede na zakone.

Ko vstopi človek v društvo n. pr. kake naše podporne organizacije, obljubi s prisego, da ne bo blatil svojih bratov in sester in da se bo ravnal strogo po pravilih. Toda če je ta človek opravilivec, simulant itd., so zanj vsa pravila brez pomena. Ako ne more zlepa dobiti kar hoče, zagrozi s tožbo in vse prisege o bratstvu, ljubezni in take lepe reči zanj nimajo smisla, ker niso v njemu.

Mnogi reformatorji so se razočarali nad človeštvom. Mislili so, da je rešitev v postavah, v revolucijah itd., ljudje pa so ostali isti ko preje.

Med razočaranci je bil Leonid Andrejev, ki je mislil, da se bo z rusko revolucijo spremenilo tudi rusko ljudstvo, da bodo brutalnosti izginile, da bo bratstvo res dobilo svoj resničen pomen. Po prevratu se je izselil iz Rusije na Finsko, kjer je umrl skoro od vseh zapuščen. Preje pa je napisal še knjigo, v kateri slika, kako je prišel vrag iz pekla in se spremenil v človeka zato da bo pohujšal ljudi. Ljudje pa so bili hudobnejši kakor ta vrag in na koncu je satan izgubil bitko. Maksim Gorki se pritožuje nad ljudmi, posebno

nad Rusi, ki so po njegovem mnenju izmed vseh najbolj brutalni. Ampak brutalnost ni lastnost samo Rusov.

V Zedinjenih državah se nahaja bivša voditeljica angleških sufražetk Miss Pankhurst in pripoveduje, da ženska volilna pravica ni sredstvo, ki bi moglo izboljšati človeško družbo. Angleško ženstvo je dobilo volilno pravico, toda angleško ljudstvo ni nič boljše po tej pridobitvi. Postala je komunistinja in prišla do spoznanja, da komunizem ne pomeni pot v izboljšanje človeka. Potem se je domislila na krščanstvo, vzela sveto pismo in šla med evangeliste. Postala je propagatorica krščanstva.

Krščanstvo ni tu šele od včeraj. Do dva tisoč let ga že imamo. Ampak krščanstvo, kakor je napisano v nekaterih svetih knjigah, je eno, ljudje, ki pravijo da so kristjani, so pa druga stvar. Krščanske cerkve so znale biti ravno tako brutalne kakor paganske in blagoslavljele in vprizarjale so morilne orgije kakor so jih vprizarjali ljudje takrat, ko ni še nihče ničesar vedel o krščanstvu.

Tudi Elbert Gary, načelnik jeklarskega trusta, trdi, da so ljudje, posebno ameriški delavci, premalo krščanski. Vendar pa so ameriška mesta kar preprežena s cerkvami vseh krščanskih ver; duhovnikov imamo na tisoče in tisoče. V vseh ameriških hotelih imajo v sobah biblije, da gostje lahko malo pomolijo, predno gredo h počitku. Kljub temu se gode v hotelih orgije in krščanski razuzdanci iščejo naslodo s krščanskimi prostitutkami na hotelskih posteljah. Sveto pismo je napisano krščanstvo. Duhovniki, hotelski gostje, pobožni vladarji, načelniki trustov itd., pa so "praktični" kristjani, karkoli že to pomeni.

Edina reforma, ki kaj pomeni, je ona, ki se dogodi v človeku. Kadar ljudje ne bodo hoteli več ubijati, ne bo ubojev. Zakon, ki prepoveduje uboje, jih ne more odpraviti; edino kar more, je kaznovati morilce, in navadno jih kaznuje z istim načinom kakor se ga je poslužil morilec — z ubojem. Postave, ki prepovedujejo tatvino, niso odpravile tatov, pač pa služijo velikim tatovom za sredstvo kaznovati male tatove. Družba

kakoršna je, sloni na sistemu tatvine in ubojev. In nad to družbo vlada krščansko nekrščanstvo že dolga stoletja.

Človek, ki ne ubija zato ker je uboj smrten greh, ni še človek. Človek, ki stremi samo za tem kako bi obogatel s tvojim delom in na tvoje stroške, ne more zgraditi boljše družbe od sedanje. Uradništvo, ki se da podkupiti, ne more ustvariti poštenega uradniškega aparata. Uradniki, ki nimajo nobenega značaja in nikakih dobrih lastnosti, ne morejo biti učitelji ljudstva, pač pa njegovi zavajalci in poneumnjevalci.

Človeštvo ima kapitalistično ekonomsko uredbo zato, ker je zanjo zrelo. Vojne imamo zato, ker je človek pripravljen ubijati človeka. Izkoriščanja na debelo in drobno imamo, ker živi v povprečnem človeku pohlep po bogastvih, ki se jih more dobiti le na račun drugih.

In tako prihajamo nazaj na socialistični nauk: predno bo človeštvo imelo človeško družabno uredbo, bo moralo zanjo dozoreti. In ker človek zelo polagoma postaja človek, se tudi družba le počasi izboljšuje. V tehniki, literaturi, umetnosti itd., je napravil človek v zadnjih desetletjih velikanske skoke. Ni jih pa storil v civilizaciji. Ta ne pozna skokov. To, kar ljudje mislijo da je civilizacija, ni nič drugega kakor civilizacija barbarskega človeka. Ker je barbar, izkorišča, ruši, mori in povzroča nepopisne mizerije.

Fanatični reformisti, ki hočejo s prepovedmi in predpisi izboljšati človeka, so sami potrebni izboljšanja. Resniranci, ki skačejo iz enega tabora v drugega in se končno iznajdejo med propagatorji krščanstva, so brez pomena pri delu za izboljšanje človeka.

Družba sestoji iz ljudi in družba je taka kakoršni so ljudje. Če je slaba, je taka zato, ker so ljudje slabi. Da bo boljša, je treba boljših ljudi — bolj človeških.

Revolucija, ki vodi v resnično izboljšanje družbe, se vrši v razumu človeka. Ker je to ena najpočasnejših revolucij, se tudi človeštvo počasi pomika v civilizacijo. Toda se vendar pomika.

Ne opusti nobene prilike agitirati za razširjenje Proletarca. Pomni, da je Proletarec najboljša jugoslovanska revija za širjenje znanstvenega socializma in edini slovenski list v Zd. državah, ki je last socialističnega delavstva in kot tak agitator za socialistično stranko.

Pravi socialist ne sme biti rezervist, ampak mora biti vedno aktiven vojak svoje stranke. Kdor nosi svoje prepričanje le sam v sebi, ne koristi nič ne sebi, ne svoji stvari. Prepričevati mora tiste, ki še niso prepričani.

Kaj je socializem? Kaj je razlika med različnimi delavskimi političnimi in industrijalnimi organizacijami? Vse to izveste, ako boste pazljivo čitali "Proletarca". Ako se še niste, se naročite nanj.

LEONID ANDREJEV:

POVEST O SEDMIH OBEŠENIH

Prevel JOSIP VIDMAR.

(Nadaljevanje.)

— Tudi! je odgovoril Verner nepričakovano veselo, skoro s smehom. Pri tem je mahnil nekako posebno malomarno in lahko z roko, kakor da govori o neki grdi in neumni šali, ki jo hočejo napraviti z njima dragi, toda strašno smešni ljudje.

— Ženo imaš? — je vprašal Janson.

— Ne. Kaj mi bo žena! Sam sem.

— Tudi jaz sem sam. — Pomislil je in se popravil. — Sama.

Tudi Vernerju se je pričelo vrteti v glavi. Včasih se mu je zazdelo, da se peljejo na nekako slavnost; čudno, skoro vsi ljudje, ki so se peljali h kazni, so občutili isto, — obenem z žalostjo in grozo so se nejasno veselili tega nenavadnega, kar jih čaka. Resničnost se je opajala v brezumju in smrt, ki se je združila z življenjem, je rodila prikazni. Prav mogoče je, da vise zastave iz hiš.

— No, prišli smo! — je dejal Verner radovedno in veselo, ko so se ustavili, in je lahkotno skočil iz voza. Toda z Jansonom se je stvar zavlekla. Estonec ni hotel z voza, molče in nekako zelo zelo se je upiral. Prime se za ročaj — žandar razklene brezsilne prste in odtrga roko, prime se za vogal, za vrata, za visoko kolo — in izpusti takoj, če žandar le slabo potegne. Niti prijemal se ni, ampak raje, da se je molčeči Janson zaspano prilepil k vsakemu predmetu — in odtrgali so ga lahko brez napora. Nazadnje je vstal.

Zastav ni bilo. Na kolodvoru — močna tema, vse prazno in izumrlo; osebni vlaki niso več vozili, za ta vlak pa, ki je tiho čakal na tiru teh popotnikov, ni bilo treba ne jarke luči ne naglice. In Vernerju je naenkrat postalo dolgočasno. Ne strašno, ne težko — temveč dolgočasno. In ta dolgčas je bil ogromen, zategnjen, utrudljiv, da si je zahotel oditi — kamorkoli, leči, krepko zapreti oči. Verner se je pretegnil in je zateglo zazeval. Tudi Janson se je pretegnil in je parkrat hitro zaporedoma zazeval.

— Da bi vsaj hitro! — je dejal Verner utrujeno.

Janson je molčal in se grbil.

Ko so šli obsojenci v spremstvu vojakov preko praznega perona k motno razsvetljenim vagonom, je stopal Verner poleg Sergjeja Golovina; in ta je pokazal z roko nekam v stran in začel govoriti. Jasno se je slišala samo beseda "svetilka", vse drugo pa je utonilo v dolgem in utrujenem zevanju.

— Kaj praviš? — je vprašal Verner in odgovoril na zevanje.

— Svetilka. Luč se kadi v svetilki, — je dejal Sergjej.

Verner se je ozrl; res, v svetilki se je silno kadila luč in stekla so že počrnela na vrhu.

— Da, kadi se.

In naenkrat je pomislil: "kaj pa me prav za prav briga, da se luč kadi, ko . . .?" Sergjej je očitvidno pomislil isto: hitro je pogledal Vernerja, nato pa odvrnil oči. In oba sta nehala zevati.

Do vagonov so vsi šli sami, samo Jansona so morali voditi pod pazduho. V začetku se je upiral z nogami in se prilepljal s podplati na deske perona, potem je skrčil kolena in obvisel žandarjem na rokah, noge pa so se vlačile za njim, kakor da je silno pijan, in kapice čevljev so praskale po lesu. Tudi skozi vrata so ga tlačili dolgo, toda molče.

Tudi Vasilij Kaširin je šel sam; megleno je posnemal gibanje svojih tovarišev — vse je delal kakor oni. Toda, ko je stopil na mostiček pri vagonu, se je spodtaknil in žandar ga je vjel za roko, da bi mu pomagal; — Vasilij se je stresel, kriknil presunljivo in sunkoma umaknil roko:

— Aj!

— Vasja, kaj je s teboj? — je planil k njemu Verner.

Vasilij je molčal in težko trepetal. Zmedeni in celo užaljeni žandar je pojasnil:

— Hotel sem jim pomagati, oni pa . . .

— Pojdiva, Vasja, jaz ti pomorem, — je dejal Verner in ga hotel prijeti za roko. Toda Vasilij je zopet odmaknil roko in kriknil še bolj glasno:

— Aj!

— Vasja, to sem jaz, Verner.

— Vem. Ne dotikaj se me! Sam bom.

Ves drhteč je stopil v vagon in se vsedel v kot. Verner se je sklonil k Musji, ji pokazal z očmi na Vasilija in jo tiho vprašal:

— No, kako?

— Slabo, — je prav tako tiho odgovorila Musja. — On je že umrl. Verner, povej mi, kaj je sploh smrt?

— Ne vem, Musja, toda mislim, da je ni, — je odgovoril Verner resno in zamišljeno.

— Tudi jaz sem tako mislila. A on? Izmučila sem se z njim v vozu, kakor da sem se vozila z mrtvecem.

— Ne vem, Musja. Mogoče pa eksistira smrt za nekatere. To je sedaj, potem pa je sploh ne bo. Glej, tudi zame je eksistirala, sedaj pa je ni več.

Nekoliko obledela lica so ji zardela.

— Eksistirala, Verner? Bila?

— Bila je. Sedaj je ni. Kakor tudi zate.

V vratih vagona se se je zaslišal šum. Vstopil je Miška Ciganček. Pri hoji je krepko bil s petami ob tla, globoko je dihal in pljuval je.

Ošvrknil je s pogledom po vagonu in se trmasto ustavil.

— Žandar, tukaj ni prostora! — je kriknil utrujenemu žandarju, ki se je oziral z jeznim izrazom. — Ti mi daj prostor, da se lahko ganim, če ne, se ne peljem, obesi me tu na svetilko. Tudi voz so mi dali tak, pasji sinovi, — kaj je to voz? Hudičev vamp, ne pa voz!

Nenadoma pa je sklonil glavo, iztegnil vrat in stopil k drugim. Njegove črne oči so gledale divje in ostro iz razmršenega okvirja las in brade. In nekoliko blaznosti je bilo v njih.

— A! Gospoda! — je iztegnil. — Aha, tako torej. Dober dan, gospod!

Pomolil je Vernerju roko in se mu vsedel nasproti. Sklonil se je tesno k njemu, pomežiknil z enim očesom in hitro potegnil z roko po vratu.

— Tudi? A?

— Tudi! — se je nasmehnil Verner.

— Menda vendar ne vsi?

— Vsi.

— Oho! — se je zarežal Ciganček in je hitro otipal z očmi vse navzoče. Na Musji in Jansonu se je ustavil z očmi malo dalj. In zopet je pomignil Vernerju:

— Ministra?

— Ministra. A ti?

— Gospod, jaz sem pa druge vrste. Kam bomo mi z ministrom! Razbojnik sem, gospod, nič drugega. Glavorez. Le stisni se malo le, gospod, saj se nisem po svoji volji vrinil v družbo. Na onem svetu je za vse dosti prostora.

Divje je preletel preko vseh z enim samim viharnim, nezaupljivim pogledom izpod namršenih las. Toda vsi so ga gledali molče in resno in celo z vidnim sočutjem. Zarežal se je in hitro parkrat potrepal Vernerja po kolenu.

(Dalje prihodnjič.)

Velika zmaga delavske stranke v Angliji.

Pri volitvah v parlament, ki so se vršile dne 6. decembra, je dobilo angleško delavstvo, združeno v delavski stranki, 185 mandatov. Konservativna stranka jih je dobila 259 in liberalna 148. Neodvisni imajo 9 mandatov in nacionalisti enega. Iz trinajst okrajev še ni bilo poročila o rezultatu volitev, ko pišemo ta pregled.

Pred volitvami je kapitalistično časopisje pisalo, da bo delavska stranka doživela poraz, ker nima dovolj gmotnih sredstev za volilno kampanjo. Rezultat pa je pokazal, da je prišla delavska stranka v parlament zelo ojačana; še par takih volitev, pa bo imela večino. Velika večina poslancev delavske stranke, ki so bili izvoljeni dne 6. decembra, pripada neodvisni delavski stranki (socialistični); komunisti niso dobili nobenega mandata. Angleška delavska stranka pripada socialistični delavski internacionali, ki ima svoj sedež v Londonu in podružni urad na Dunaju.

“IZOBRAŽEVALNA AKCIJA”

JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

Članstvu naprednih podpornih društev in klubom J. S. Z.

Iz urada tajništva J. S. Z.

Za razširjenje naših aktivnosti na političnem polju in na polju prosvetnega dela je eksekutiva Jugoslovanske Socialistične Zveze sprejela koncem leta 1921. načrt za pomožno izobraževalno akcijo, kakor ga je predložil tedanji tajnik J. S. Z.

Na društva naprednih podpornih organizacij je bil poslan cirkular, ki je vseboval načrt te akcije in apel, naj se ji pridružijo. Odzvalo se je lepo število društev, toda ne toliko, da bi s svojimi prispevki omogočila pričetni s propagandističnim in vzgojevalnim delom v velikem obsegu.

V danih razmerah je eksekutiva J. S. Z. storila kolikor je največ mogla. Pod njeno avspicijo so se vršili številni shodi in v nekatere kraje je poslala agitatorje in agitatorice, ki so delali za pojačanje J. S. Z. in razširjenje njene glasila. Prispevki društev, ki so bila pridružena “Pomožni izobraževalni akciji J. S. Z.”, so mnogo pripomogli povečati našo agitacijo za širjenje socialistične misli.

Nekaj društev je pozneje odpadlo od pomožne izobraževalne akcije J. S. Z., toda pridružila so se ji nova, tako da je bilo njih število ves čas približno enako do IV. rednega zbora J. S. Z., ki se je vršil meseca maja 1923. v Chicagi. Na tem zboru (konvenciji) je bilo zastopanih tudi pet podpornih društev, ki so prispevala v pomožno izobraževalno akcijo in imela pravico do zastopstva na zboru.

Zbor se je pečal tudi s pomožno izobraževalno akcijo in zaključil, da se jo napravi za trajno ustanovo naše Zveze pod imenom “Izobraževalna akcija J. S. Z.”, ki bo imela za svoje člane društva podpornih organizacij in tudi klube J. S. Z.

S tem, da se društvo pridruži “Izobraževalni akciji J. S. Z.”, ne postane del politične organizacije, ampak samo njen podporni član, ki pa ima velike pravice in tudi dolžnosti.

Resolucija, kakor jo je zbor v pogledu te akcije sprejel, se glasi:

1.) Ustanovi naj se fond “Izobraževalne akcije J. S. Z.”, v katerega se nalaga 50% od vseh prispevkov, ki prihajajo v ta namen od strani društev in klubov. To naj se zgodi, čim ima J. S. Z. tisoč članov. Ostali del prispevkov ostane blagajni JSZ. za pokrivanje upravnih stroškov in vršitev politične propagande.

2.) Ustanovi naj se odbor “Izobraževalne akcije JSZ”. Društva in klubi, ki prispevajo v ta fond, nominirajo kandidate v ta odbor; tistih osem kandidatov, ki dobe največ nominacijskih glasov, gre na splošno glasovanje društvom in klubom Izobraževalne akcije JSZ.

Tisti štirje, ki dobe največ glasov na splošnem glasovanju, so izvoljeni. Peti član tega odbora je gl. tajnik J. S. Z., ki funkcionira tudi kot tajnik odbora Izobraževalne akcije J. S. Z. Kedar se prično nominacije in volitve v ta odbor, določi eksekutiva JSZ. Odbor Izob. akcije J. S. Z. vrši delo v svojem področju potom korespondence, v nujnih slučajih pa lahko tajnik skliče sejo tega odbora; vendar pa mora biti povabilo preje odobreno od seje eksekutive JSZ.

Poslovna doba tega odbora traja do bodočega kongresa J. S. Z. Ako kdo izmed članov tega odbora ne vrši svojih dolžnosti, ga na podlagi predložene obtožbe in dokazov zasliši eksekutiva J. S. Z.; zaslišanje se vrši pisanimi potom. Ako se mu krivda dokaže, se ga odstavi, njegovo mesto pa zavzame tisti, ki je dobil za njim največ glasov.

3.) Dolžnosti tega odbora so: Voditi propagando pri društvih in soc. klubih za pristop k Izobraževalni akciji JSZ.; zalagati in razpošiljati na društva in soc. klube letake, brošure in knjige propagandistične in znanstvene vsebine, pisane v socialističnem duhu; sestaviti mora izznam knjig, slovenskih in angleških, znanstvene, socialne in propagandistične vsebine, vredne, da jih naši člani čitajo, in ta seznam knjig poslati društvom in klubom zaeno s cenami in naslovi, kje se knjige lahko dobe; v kolikor dopuščajo finance, naj ta odbor organizira predavateljske ture in preskrbi predavatelja; predavanja morajo biti znanstvena in socialistična. Tajnik tega odbora sestavi koncem leta natančen račun dohodkov in izdatkov ter seznam vsega važnejšega dela tekom leta ter to poročilo pošlje vsem društvom in klubom Izobraževalne akcije J. S. Z.

4.) Ta odbor je pod kontrolo eksekutive JSZ. in pod nadzorstvom nadzornega odbora JSZ., kateremu mora biti predloženo v pregled vse finančno poslovanje odbora, kadar nadzorni odbor to zahteva.

5.) Vsi člani tega odbora imajo pravico udeležiti se zbora JSZ., na katerem imajo iste pravice, kakor ostali bratski delegatje društev Izobraževalne akcije JSZ. Na zboru podajo svoje poročilo o poslovanju v svojem področju. Na podlagi dela in možnosti sestavi ta odbor program Izobraževalne akcije JSZ. za bodoče delo.

Pravice in dolžnosti društev in klubov Izobraževalne akcije JSZ.

1.) Vsako društvo in klub, ki podpira Izobraževalno akcijo JSZ., dobiva brezplačno letake in brošure, ki jih izda odbor Izobraževalne akcije, da jih razdeli med svoje članstvo brezplačno. Kadar odbor priredi predavanja, so opravičeni do predavanja. Za organiziranje predavanj se morajo društva in klubi ene okolice sporazumeti za čas in prostor. Voditi morajo agitacijo, da se članstvo udeleži predavanj.

2.) Vsako društvo Izobraževalne akcije JSZ. je opravičeno poslati delegata na zbor J. S. Z., katerih naziv je “bratski delegatje Izobraževalne akcije JSZ.” Na zboru imajo pri vseh razpravah posvetovalen glas, toda v točki izobraževalne akcije imajo pravico staviti predloge in glasovati. Debatirati pa smejo o vseh točkah. Dnevnice in vožnje stroške bratskih delegatov plačajo društva, katerih jih pošljejo.

Ta resolucija nam nalaga veliko dela. Da nam ga bo mogoče vršiti v čim večji meri, je potrebno, da se število članstva in klubov J. S. Z. poveča in da se napredna podporna društva pridružijo “Izobraževalni akciji J. S. Z.”

Prispevki društev v to akcijo so prostovoljni. Ako je društvo v resnici organizacija *naprednih* delavcev, se ne bo branilo plačevati malo vsoto mesečno v fond Izobraževalne akcije J. S. Z.

Bližajo se predsedniške volitve, ki dajejo ugodno priliko za uspešno agitacijo. Za propagandistično delo pa potrebujemo gmotnih sredstev. V tem nam napredna podporna društva lahko veliko pomagajo. Člani socialističnih klubov morajo opravljati agitatorično delo in pri tem žrtvovati tudi gmotna sredstva za financiranje vzgojevalnih in propagandističnih akcij, ki jih vrši socialistična organizacija.

Tisti napredni delavci, ki niso člani socialističnih organizacij, pač pa podpornih društev, lahko pomagajo boju, ki je tudi *njihov* boj, s tem, da sklenejo potom svojega društva redno prispevati vsoto, kolikor društvo pač more, v fond izobraževalne akcije J. S. Z. To ni velika zahteva in upamo, da bodo naši somišljeniki storili kolikor največ mogoče, da postane Izobraževalna akcija J. S. Z. v resnici institucija, kakor je zamišljena v prej navedeni resoluciji.

Mlačnosti smo imeli dovolj! Prerekanja o razlikah med delavskimi političnimi frakcijami naj se umakne delu za izobraževanje delavskega ljudstva. Socializem mora iti naprej!

Prečitajte pazno resolucijo, pridružite vaše društvo "Izobraževalni akciji J. S. Z.", in polužujte se pravic, ki jih bo imela vaša organizacija kot članica te ustanove.

Sodelujte z organiziranimi sodrugi v kampanjah za delavska prava, podpirajte gmotno in moralno vse akcije, katerih cilj je izboljšati položaj delavskega ljudstva in preurediti sedanji ekonomski sistem profitarstva in izkoriščanja ljudskih mas v pravičnejši družabni red.

Kako važne naloge vrši J. S. Z. razvidite iz sledečega pregleda, ki vam daje nekaj slike o najvažnejšem delu, o katerem se je razpravljalo in sklepalo na IV. redni konvenciji J. S. Z. meseca maja l. 1923:

Konvencija je obširno razpravljala o raznih točkah dnevnega reda in napravila zaključke in načrte, ki imajo voditi delo JSZ. do bodočega zbora.

Poročilo tajnika daje pregled o stanju in delovanju JSZ. od njenega zadnjega do IV. zbora.

Poročilo tajnika slov. sekcije podaja sliko o stanju financ slov. sekcije.

"Izobraževalna akcija JSZ." se reorganizira na podlagi sprejete resolucije.

Glede socialistične propagande med ženstvom je zbor sprejel resolucijo, ki nalaga ustanoviti poseben fond za to propagando in odpreti posebno rubriko v glasilu, namenjena soc. propagandi med ženstvom. Uspeh te akcije odvisi od ženstva, organiziranega v JSZ.

Vprašanje Internacionale je zbor obširno obravnaval in sprejel v pogledu enotne fronte dve resolucije.

Zaključil je podzvati širšo akcijo za negovanje kulturnega dela v področju klubov JSZ. Prečitajte tozadevno resolucijo in poročilo v zapisniku.

Razpravljal je o problemu naseljevanja in izseljevanja in sprejel v tem oziru dve resolucije.

Potrnil je stališče eksekutive JSZ. in soc. stranke v pogledu akcije za federativno stranko ameriškega delavstva.

Vrnila se je razprava o socialistični propagandi v unijah in drugih organizacijah.

Podano je bilo obširno poročilo o združnem gibanju, Domovih in drugih gospodarskih vprašanjih in zbor je sprejel tozadevno resolucijo, s katero se je izrekel podpirati združništvo med delavskim in kmečkim ljudstvom.

Izrekel se je za priznanje sovjetske Rusije in sklenil nadaljevati z bojem proti imperialističnim silam, ki sabotirajo sovjetsko Rusijo.

Sprejel je resolucijo, s katero zahteva osvoboditev vseh političnih jetnikov.

Odobril je akcijo za nakup lastnih uradnih prostorov za Proletarca in JSZ., toda zadeva pride pred članstvo, ki ima izreči končno besedo.

Zahteval je odpoklic vrhovnega sodnika Tafta. Razpravljal je obširno o "Proletarcu" in zaključil, da sedanja forma lista ostane do bodočega zbora, ki se vrši l. 1924.

Sklenil je, da JSZ. podvzame v tem letu obširno kampanjo za razširjenje Proletarca in za ustanovljanje novih klubov JSZ.

Sprejel je resolucijo, s katero izreka JSZ. svoje stališče v narodnostnih vprašanjih.

Sprejel je pravila, ki so priobčena na koncu zapisnika v 826. številki Proletarca.

Za sedež bodočega zbora je zbor nominiral mesta Cleveland, Detroit in Milwaukee. Članstvo se 4 mesece pred zborom izreče za eno teh mest.

(Opomba. — Zapisnik je bil poslan vsem društvom Izobraževalne akcije J. S. Z. takoj ko je bil priobčen v Proletarcu. Ako ga kako društvo ni dobilo in ga želi, naj piše tajništvu JSZ.)

Bodoči zbor J. S. Z. se bo vršil prihodnjo pomlad v enem prej omenjenih mest. Delujte, vsak po svojih močeh, da bo naša prihodnja konvencija v stanju izvršiti še več dela kakor zadnja. Sodrugi, jačajte svoje klube! Naselbine, katere še nimajo socialističnih klubov, naj jih ustanove. Napredna podporna društva pa naj se pridružijo "Izobraževalni akciji J. S. Z."

Ako bomo manj govorili o neslogi, pa delali več za solidarnost, si bomo zgradili organizacijo, ki bo v ponos nam vsem in kot taka bo tudi vplivna sila v ameriškem delavskem gibanju. Sodrugi in somišljeniki, na delo!

Goolidgova poslanica kongresu.

Dne 6. decembra je predsednik Coolidge prečital svojo poslanico kongresu, ki je denarne interese tako zadovoljila, da so cene mnogim delnicam na borzi takoj poskočile. Delavstvo nima vzroka, da bi se pritoževalo nad politiko Hardingovega naslednika, ker ga je izvolilo v urad s tako ogromno večino, kakor malokaterega predsednika in podpredsednika. Socialisti se ne pritožujejo, ker vedo, da politiki kapitalističnih strank ne morejo služiti nikomur drugemu kakor kapitalističnim interesom. Tudi veterani svetovne vojne se togote, ker se je Coolidge izrekel proti bonusu. Ko pa bo napovedana vojna, kar je vedno mogoče, se ne bodo uprli, ampak šli v armado, se navduševali za domovino in rušili socialistične tiskarne in urade.

Dolžnost vsakega sodruga in sodruginje je agitirati za razširjenje socialističnih listov. Pridobivajte nove naročnike "Proletarcu!"

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

O "Konferenci socialističnih klubov" v zapadni Pennsylvaniji.

HENDERSONVILLE, PA. — Tretja konferenca socialističnih klubov in društev izobraževalne akcije JSZ. v zapadni Pennsylvaniji, ki se je vršila v Canonsburgu, je za nami. Lawrenška, bridgevillska in canonsburška so vsaka v svoji meri pripomogle, da se socialistično gibanje v tem okrožju poživi, ojača socialistično stranko in napravi potrebne korake za volilno kampanjo v prihodnjem letu.

Akotudi v prihodnji volilni bitki ne zmagamo, bo rezultat vsaj pokazal koliko je takih, ki so pripravljene glasovati in delati zase in kolikšna je moč zavednega delavstva na političnem polju. Korumpiranih kapitalističnih strank mora biti enkrat konec, kajti bodočnost je naša!

Zadnja (canonsburška) konferenca je beležila, kakor je bilo že poročano, največ uspeha. Našim starim sodrugom, ki so ohranili lojalnost socialistični stvari, je dala nove energije, da so obnovili socialistične klube ali pa ustanovili nove in prišli na konferenco poročati o svojem delu.

Obeta se, da bo na januarski konferenci zastopanih tudi nekaj novih klubov, in to nam daje največje zadoščenje, da naš trud ni bil zamanj, ampak nam je dokaz, da je bila ta akcija potrebna.

Konferenca v Canonsburgu je bila malo burna, dokler niso zastopniki prišli na sled, kaj namerava z njo par navzočih "ekstremistov", ki pa so ekstremisti samo v podiranju, kar je izmed vseh najlažje delo. Mislili so, da so prišli med ljudi, ki še niso slišali radikalnega stavka in pričakovali, da bodo za stresanje svojih fraz želi avplavze, mesto tega pa so doživeli — veliko blamažo! Konference niso mogli zavesti v svoje vode, niti je niso mogli razbiti — in tako je bil ves njihov trud in stroški zamanj.

Za predsednika konference je bil izvoljen podpisani. Ob otvoritvi sem prečital program "Konference socialističnih klubov JSZ." v zapadni Pennsylvaniji, in s tem je konferenca pričela z delom. Mr. Kosič je na precej "inteligenten" način vprašal, zakaj si ne postavimo programa, in šele potem, ko bomo definirali naša stališča, naj gremo na delo za organizacijo. Pojasnjeval sem mu, da mi delamo povsod v smislu platforme socialistične stranke in da naši sestanki nimajo drugega namena kakor pospeševati medsebojno kooperacijo klubov J. S. Z. pri organizatoričnem delu. No, g. Kosič tudi s tem odgovorom ni bil zadovoljen, kar je umljivo. Prosil sem konferenco za nekoliko časa, da sem mu prečital program "Konference socialističnih klubov in društev izobraževalne akcije JSZ." in resolucije, ki jih je sprejela bridgevillska konferenca, katere določajo naša stališča. Seveda, vse je kazalo, da delamo samo za socialistično stranko in nič drugega in zato nas ti nepovabljeni gosti niso hoteli razumeti. Ker smo potrpežljivi, smo jim dovolili posegati v diskuzijo, dasiravno niso prišli na zbor z namenom da nam pomagajo pri delu za socializem, ampak nasprotno — da nas ovirajo pri tem delu. Mislim, da bo

do imeli naši sodrugi še večkrat priložnost opazovati take ljudi in pri tem prišli na jasno o razliki med radikaleci in demagogi. Ko sta gospoda Novak in Kosič izprevidela, da ne opravita ničesar pri nas, sta na pričela psovati z Gompersovci in Scheidemanovci. G. Kosič je namreč v tej deželi že toliko časa, da je čul ime Gompers, kateri je zelo reakcionaren človek in kajpada tudi zaveznik socialistov! Morda pride g. K. enkrat k pameti pa se pričel resneje brigati kdo so Gompersovci. Sedaj še nima take brige, kajti njemu se zdi dovolj, da zna metati blato na socialiste, ki pa pada nazaj nanj. Taki karakterji mislijo, da so radikalni zato, ker napadajo socialiste. S tako taktiko bodo rešiti delavstvo . . .

Naši sodrugi naj mi oprostite, ker sem se dotaknil teh ljudi. Lahko bi jih niti ne omenil, toda ker jih je konferenca tolerirala in ker so potem sami prinesli v javnost neresnična poročila, je dobro, da povemo tudi mi svoje mnenje.

Vsakdo, ki me pozna, ve, da nisem nasprotnik radikalecev, pač pa sem bil vedno rad v njihovi družbi in nisem se ogibal niti tistih, ki ne pripadajo naši stranki.

O takih karakterjih, kakor sta gospoda Novak in Kosič, ki sta rekla da nas ne marata nazivati za sodruge, pa povem, da tudi nočem da bi me taki ljudje imenovali za svojega sodruga, zato ker vem, da imam v vseh ozirih napram delavskemu razredu čisto zgodovino za seboj. Mnogi sodrugi, ki so bili na canonsburški konferenci, so delali za delavsko stvar leta in leta, kar ne bosta Kosič in Novak nikdar v stanju pojmiti in razumeti. Vsi sodrugi, dolgoletni borci in naši mlajši sodrugi, gledajo na svoje preteklo delo in jasnim čelom in ni jih treba biti sram svoje zgodovine.

Povsem drugačna pa je stvar v taboru, h kateremu se prištevata gg. K. in N. V njihovi sekciji delujejo očitanja in obdolžitve kakor da je vsa njihova sekcija v rokah elementov z umazano zgodovino.

Sodrugi, ki ste se udeležili canonsburške konference, veste, da je bil njen sklep, da se prihodnja konferenca vrši v nedeljo 27. januarja na Library, Pa. Konferenca prične ob 9:30 dopoldne, shod pa ob 11 popoldne v istem prostoru. Govorili bodo slovenski in ameriški sodrugi. Podrobnosti bodo pravočasno objavljene. Od vas odvisi, kakšen bo uspeh januarske konference. In ker ste z dosedanjim delom pokazali, da želite tej akciji uspeh, boste storili vse kar je v vaši moči, da bomo tudi na januarskem sestanku utrdili naše sodelovanje in napravili iz naših konference močno organizatorično in propagandistično enoto. Vsak klub v zapadni Pennsylvaniji naj bo zastopan na prihodnji konferenci. Somišljeniki v tistih naselbinah, kjer se nimajo klubov, naj skrbijo, da se ustanove v čim krajšem času.

Še en sklep canonsburške konference hočem omeniti. Sodrugom ni treba dopovedovati, da so z agitacijo zvezani stroški, ki jih je treba na kak način pokriti. Z namenom, da pridemo do sredstev, iz katerih se bi pokrivali izdatki konference, je bilo v Canonsburgu zaključeno, da se klubom JSZ. priporoči, da pridejo pred prihodnjo konferenco zabave, katerih prebitki naj bi šel v vzdrževalni fond naših konference in sli-

dov. Storite tudi v tem oziru kar se v danih razmerah more napraviti.

"Konferenca socialističnih klubov in društev izobraževalne akcije JSZ." v zapadni Pennsylvaniji misli povsem resno in bo delala resno. To ni akcija samo na papirju, ampak resnična akcija! Toda mi hočemo, da se širi, da postane jačja, da postane izraz vsega našega zavednega delavstva v tem okrožju! Naselbine, ki še nimate socialističnih klubov, ali mislite, da ga vam ni treba? Ako ne soglašate s sedanjo družabno uredbo in se strinjate s socialističnimi nauki, morate vstopiti v organizacijo in delati v nji. To je edina pot! Kadar bomo iznašli boljše, se jo bomo poslužili, toda do danes še ni druge.

Pojdimo vsi resno, brez hrupa, na stvarno delo za socializem, in drugo leto ob tem času bomo videli, da smo delali dobro in uspešno!

JOHN TERČELJ, tajnik konference.

Prva obletnica barbertonskega kluba.

BARBERTON, O. — Dne 3. decembra je minilo leto od kar smo ustanovili socialistični klub in ga pridružili J. S. Z. Ob ustanovitvi je imel 16 članov. V imeniku klubov JSZ. je dobil številko 232.

Socialistični klub v Barbertonu ne samo da obstoji, ampak tudi napreduje, čeravno so mu tukajšnji preroki napovedovali propast že ob ustanovitvi. Smele trdim, da je naš soc. klub edina slovenska ustanova v Barbertonu, ako izvzamem podporna društva, ki je ostala aktivna nad leto dni. In naš klub bo ostal aktiven in napredoval. Sedaj ima 40 aktivnih članov in nad \$100 v blagajni.

Klub št. 232 ni delaven samo na političnem in agitatoričnem polju, ampak tudi na kulturnem. Ko se je toliko utrdil, da je mogel razširiti svoje aktivnosti, je ustanovil svoj pevski odsek "Prešern"; pevovodja tega zbora je John Bolka.

Mesečna članarina zborovih članov je 50c. K njemu lahko pristopi vsak rojak, ki ima veselje do petja, bodisi član ali nečlan kluba. Ob enem ima pevski zbor "Prešeren" tudi podporne člane.

S tem, da smo ustanovili pevski odsek kluba, nismo prenehali z organizatoričnim delom; ravno nasprotno: dosednji uspehi so nam dali novih moči za socialistično delo. Naša stranka vidno napreduje, napredek pa bo hitrejši, ako bodo vse njene lokalne organizacije aktivnejše.

V Barbertonu so vsi pogoji za uspešno razvijanje socialističnega kluba. In v tej smeri se morajo gibati naše aktivnosti. Osebnih prepir in verska nasprotstva niso prav nič v korist naši stvari. Nasprotovati fustim verskim organizacijam, ki se bore proti socializmu, je ena stvar, trošiti energije proti pristašem mračnjaštva v osebnih in ozkotirnih polemikah je pa druga stvar. Delavci smo vsi izkoriščani od iste-ga razreda. Kapitalisti nas rabijo za kupičenje profitov in se prav nič ne vprašajo, kdo ima kaj vere in kdo je nima.

Delavci se moramo združevati proti skupnim sovražnikom. Temo iz ljudskih množic moramo izganjati z vzgojo! Čemu pozabljati na to nalogo in se pričkati za oslovo senco? "Kjer se pripravata dva, tretji dobiček ima", je star toda vedno resničen pregovor.

Nekateri so preveč zaljubljeni v "jaz". "Jaz ne pristopim, ker sta Jaka in Matevž zraven." — "Jaz bom kar na svojo roko to in to ustanovil." — "Jaz sem za to in to in bi to in to naredil, nisem pa za to in

to." Vedno ta "jaz". "Jaz" kot tak je slab posameznik, skupina organiziranih posameznikov, ki je sposobna delati, pa lahko mnogo opravi. Domišljavi individualiji so našemu gibanju po raznih krajih mnogo škodovali. Marsikaka ustanova je propadla, ker je bilo v nji preveč "jazov" pa premalo skupnega duha.

Barbertonska naselbina si bo pridobila prvenstvo pri delu za resnični napredek delavstva, ako bo združila svoje sile v socialistični organizaciji. Vsakdo ima svoje sposobnosti in vsakdo ima priliko delati na enem ali drugem polju. Potrebujemo agitatorjev, potrebujemo vzgojevalcev, potrebujemo vse delavce, ki se zavedajo da so delavci, ne pa sužnji.

Omenil sem naš pevski zbor "Prešeren". Sodrugi in somišljeniki, kateri imate veselje do petja, pridružite se mu! Ostale prosimo, naj mu naklonijo gmotno in moralno podporo.

Pevske vaje zbora Prešeren se vrše vsak torek in petek v dvorani samostojnega društva Domovina.

ANTON PEČNIK.

Plesna veselica springfieldskega kluba.

SPRINGFIELD, ILL. — Socialistični klub št. 47, JSZ., priredi v soboto 15. decembra ob 8. zvečer v S. N. Domu plesno veselico, katere prebitek je namenjen v fond volilne kampanje.

Zavedno delavstvo tega okrožja vabimo, da pride omenjeni večer v našo sredo. Godba bo fina, in veselilni odbor skrbi, da boste vsi kar najboljše postreženi.

Prihodnje leto so predsedniške volitve. Kapitalistične stranke se neumorno pripravljajo na volilno bitko. Na razpolago imajo ogromna gmotna sredstva in velikansko časopisje — in kar je važno, ves političen aparat je v njihovih rokah.

Delavstvo je v večini, toda je brez svojega zastopstva. Ako hoče temu odpomoči, mora iti v boj za svoje interese. Graditi mora svojo stranko in skrbeti, da bo naša volilna kampanja čim živahnejša. Predvsem pa je važno, da jačamo našo stranko. Sodrugi, somišljeniki in prijatelji, pridite na zabavo dne 15. decembra, kjer se bomo lahko kaj več pogovorili o tem. —

Jos. Ovca.

Članstvu kluba št. 1.

CHICAGO, ILL. — V petek 21. decembra se vrši letna seja kluba št. 1. Na dnevnem redu bodo volitve novega odbora, zastopnikov, dramskega odseka, nominacije kandidatov v upravni odbor, poročilo tajnika, poročilo o dohodkih in izdatkih zadnje predstave i. t. d.

Tisti, ki so imeli vstopnice za predprodajo, naj jih vrnejo, oziroma prodane plačajo, kakor hitro mogoče, da bomo mogli o tej prireditvi zaključiti račune še v tem letu.

Socialistična stranka želi, da klubi odračunajo vse vsote, nabrane dosedaj v organizatorični fond soc. stranke, pred 1. januarjem. Tisti naši sodrugi, ki še niso odračunali pol, naj to store najkasneje na prihodnji seji. — *Tajnik.*

SLOVENSKEMU DELAVSTVU V HERMINIE, PA.

Socialistični klub št. 69, JSZ., zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu po seji društva Prostomislec, št. 87, SNPJ., v društveni dvorani. — Rojaki, pristopajte v naše vrste! — *Anton Zornik, Box 202, Herminie, Pa.*

Nevednost največja coklja napredku.

CLINTON, IND. — Ako potuje človek po naselbinah in agitira za delavsko stvar, dobi o naprednosti mase vse drugačno sliko kakor si jo je prej morda zamisljal iz raznih opisov. V dotiko prideš z ljudmi, ki so še gosto omreženi z verskimi dogmami in te obsipajo s trditvami, ti pa se čudiš in ne razumeš, kako je mogoče v današnjem času najti duševno tako omejene stvore. Najdejo se še vedno ljudje, ki so čisto resno prepričani, da se vse dobre stvari po svetu gode po božji volji in da so vseh zlih stvari krivi nesrečni socialisti.

"Proletarec" je pohujšljiv, brezverski list, ki dela sramoto hišam, v katere zahaja. Nesrečni socialisti so krivi vseh neštetih razporok in drugih nezaslišnih stvari in nadlog, ki se gode sedaj in se v prošlosti niso godile — niti slišati ni bilo od njih!

Ta in podobna očitavanja mora poslušati kdor se poda na agitacijo za napredne časopise, kar dokazuje, da imajo požrtvovalni boritelji, ki so jim interesi proletarskega razreda in prava ljudska vzgoja resnično pri srcu, pred seboj še veliko naporenega dela!

To so dokazi, kakšne vplive je pustila na ljudeh mračnjaška srednjeveška vzgoja. Te posledice so še danes velika ovira na poti socialnih reform in v boju za novi družabni red. Proletarski razred se je vedno nahajal v žalostno bednih razmerah in se nahaja še sedaj. Vse na okrog ga oklepajo razne pijavke in zavajalci ter ga izmozgavajo do skrajnosti. Mesto da bi imel priliko za izobrazbo, je vržen v ljuti boj za obstanek — za vsakdanji kruhek. Omagan od naporenega dela in skrbi nima ne časa in ne volje izpopolnjevati svoj razum, in tako ostane krotko, nevedno bitje, ki ga vodijo paraziti vseh oblik, katerim veruje, da mora na svetu ostati vse tako kakor je in nič drugače.

Ni čuda, da je vodilnim faktorjem sedanje družabne uredbe veliko ležeče na tem, da ostane proletarijat še v nadalje brezbrizen in neuk, kajti le dokler bo neveden, bodo lahko poljudno razpolagali z njim kakor so s prejšnjimi generacijami delavskega ljudstva.

Tako je tudi razumljivo, da je boritelje za ljudske pravice stalo mnogo truda, predno so zasejali vsaj nekaj naprednega duha med zatirano, nevedno maso, in da se morajo še danes boriti z enakim naporom za uvajanje socialnih reform; kajti opraviti imajo z dvema sovražnikoma: z vladodržci na eni strani in z ignoranco v ljudskih plasteh na drugi.

Pionirji napredka so prinašali za dosedanji dosežene uspehe velike žrtve — žrtve, ki jih pojmiš le tisti, ki razumejo, kako težak je boj proti ignoranci. Za svobodo požrtvovalnost so želi največkrat črno nehvaležnost od strani tistega ljudstva, za katerega so se borili, medtem ko se je klanjalo svojim tiranom . . . Vtepanje verskih nauk, praznoverstvo, srednjeveška inkvizicija, fevdalizem, konservativnost in podobne socialne hibe so pustile v ljudeh posledice, ki jih je težko odpravljati.

Socialistično gibanje je gibanje delavskega ljudstva za predruženje sedanje družabne uredbe. Nevednost med ljudstvom mu je največja ovira. Z energično vztrajnostjo socialističnih boriteljev se je ideja socializma vendar zelo razširila in danes je socialistično gibanje svetovna sila. Tudi ameriška socialistična stranka se je že toliko utrdila, da uspešno odbija napade sovražnih elementov. Žal, da so se med temi pojavi le tudi struje iz delavskih vrst, ki s svojim zavajanjem razdirajo to, kar je bilo s trudom zgrajenega. Protiso-

cialistične stranke, vznikle med delavstvom, trgajo solidarnost zavednega proletariata in begajo delavsko ljudstvo s tem, da očitajo socialistični stranki vsakojake pogreške, nerazsodna masa pa je seveda dostopna takim vplivom in tako se delavska moč trga na brezmočne strančice, ki se bojujejo druga proti drugi, in solidarnost delavstva je s tem pokopana. Le podlost nekaterih karakterjev je kriva, da se nahajamo v takem za delavstvo tako škodljivem stanju; razdvojenost je napravila iz naših sil ničle, kapitalistični razred pa počenja kar se mu zljubi.

Vsakdo, ki hoče trezno misliti, mora spoznati, kam nas vodi razdvajanje ljudstva v strančice. Proletariat potrebuje skupnost, ker so njegovi interesi skupni. Kdor deluje proti solidarnosti, ali pa jo izrablja le za frazo, vrši nečedno, delavstvu sovražno delo.

Kdor pozna pogreške socialistične stranke v vseh podrobnostih in smatra sebe za manj zmotljivega, naj stopi na plan in jo reformira; obvaruje naj jo pred hibami v bodoče ter ji pokaže jasno pot do zmage. Kot veččak nezmotljivosti bo z lahkoto odstranil vse napake, katere ji tako vestno očita.

Geslo proletariata in njegovih voditeljev je: "Vsi za enega, eden za vse!" Po tem načelu se je mogoče ravnati le v združenju, ne pa v malih skupinah raznih strančic. Ustanovljanje novih strank pomeni širiti zmedo med delavstvom in ovire širjenju socialističnih načel. Borba za delavske interese se more uspešno vršiti le v skupni stranki in dolžnost zavednega delavstva je, da dela razpoloženje za edinstvo.

Če so se v socialistični stranki dogajale napake, je to stvar preteklosti in pa članstva, ki je posvečalo svoji stranki premalo pozornosti. Iz storjenih napak se lahko vsi učimo in to je najboljši način, ako se hočemo varovati napak v bodoče.

Tudi oni izbrani karakterji, ki nosijo očitke na krožniku, vedo da se vsa korupcija dogaja na račun ljudske brezbriznosti, in v interesu njih samih bi bilo, da s svojimi sposobnostmi pomagajo trebiti nevednost in graditi delavsko organizacijo.

Kričati o napakah stranke in jih obešati na veliki zvon ni častno delo, ker je namen takih ljudi stranki škodovati in jo oslabiti. Kdor se poslužuje tega nizkonega dela, ni vreden drugega kakor da se ga ignorira toliko časa, da opusti zle namene.

Želeti je, da prenehajo obžalovanja vredni očitki po listih, želeti je, da bi se v bodoče vsi zavedali gesla: "Vsi za enega, eden za vse!"

CHRISTINA OMAHNE.

Sodrugom v okolici Purslove, W. Va.

Članstvo kluba št. 228, JSZ., sporčam, da se vrši letna seja 16. decembra ob 2 popoldne v dvorani Purslove. Na dnevnem redu bodo volitve novega odbora in druge važne točke. Gledati moramo, da si izvolimo odbor, ki bo skrbel, da se socialistično gibanje v tukajšnji okolici pojača. Somišljenike vabimo, da pridejo v naš krog in se pridružijo klubu ter delajo skupno z nami za cilje socializma. — *John Vitez*, tajnik.

DETROITSKIM SODRUGOM.

Seje slov. socialističnega kluba št. 114 JSZ., se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu v Hrvatskem Domu, 1329—31 Kirby Ave., ob 9. uri dopoldne. — Na dnevnem redu so vedno važne stvari, ki se morajo rešiti. Udeležujte se teh sej polnoštevilno in pripeljte seboj svoje prijatelje. — Učvrščujmo našo postojanko s tem, da ji pridobivamo novih članov. — *Organizator*.

IZ UPRAVNIŠTVA.

"Ameriški družinski koledar." — Bogata vsebina v lepi knjigi za malo ceno. — Stroški zopet večji. — Naše knjige. — Širite resnico. — Novi zastopniki "Proletarca."

Deseti letnik "Ameriškega družinskega koledarja" je izšel. Slovenski ameriški sodrugi so si z njim napravili nov uspeh na literarnem polju. Noben jugoslovanski koledar se ne more po vsebini in ilustracijah primerjati "Ameriškem družinskemu koledarju". To ne trdimo radi reklame. Čitateljem bodo prišli v roke tudi drugi koledarji in s tem bodo dobili sami priložnost presojati.

Vezba koledarja letnika 1924 nas stane 4 cente več vsak iztis kakor zadnje leto. Za klišeje smo potrošili letos več kakor katerokoli prejšnjih let. Koledar pa prodajamo tudi letos po 75c. Kdor zna presojati vrednost čtiva in slik, bo razumel, da je mogoče izdati tako knjigo po tej ceni samo radi tega, ker jo ne izdaja privatna forma, ki se peča s takimi rečmi le radi profita. Mi hočemo dati čitateljem knjigo in ne pratiko! Ameriški Slovenci razumejo to, pa segajo po našem koledarju kakor po nobenem drugem.

Vsebino koledarja prihodnjega letnika smo priobčili v zadnji izdaji. Obširen "Pregled po svetu" vam bo gotovo ugajal. Vzelo je mnogo časa in truda, predno je bil urejen, toda ves ta trud je bil vreden storerjega dela.

Slovenski pisatelj Angelo Cerkvencik je napisal za ta koledar igro "V kaverni", ki se godi l. 1917. na avstrijsko-italijanski fronti. Ta igra bo kmalu vprizorjena v enem ljubljanskih gledališč. "Sonjino maščevanje" je tudi Cerkvencikovo delo. V slednji slika pisatelj dva oblikovno različnih po vsebini pa popolnoma enakih tipov — očeta in otroka. Oba sta anarhista in oba doživita svojo tragiko vsled prevelike vere v svoj individualizem in v vsemoč individua.

Ali veste, kdo je bil John Brown? Prečitajte "Eksekucija Johna Browna", in dobili boste precej slike o bojih, ki so jih vojevali ljubitelji svobode za odpravo telesnega suženjstva v Zed. državah.

Ne bomo navajali v podrobnostih kaj vse vsebuje Ameriški družinski koledar 1924. Vsebina je bila priobčena v zadnji izdaji Proletarca, in ta vam daje dovolj pregleda. Tisti, ki ste naročili po večje število iztisov koledarja, skrbite, da bo čim prej razprodan.

Tiskarna nam je podražila tisk Proletarca za 5% radi povišanja plač tiskarjem. To pomeni za nas nekaj stotakov več stroškov na leto. Tudi poštnina drugega razreda, po katerem se razpošiljajo listi, se je v teku zadnjih par let večkrat zvišala. Kot že omenjeno, nas stane tudi koledar letos precej več kakor zadnje leto. Da se izenači razlika, je treba čim vztrajpejše nadaljevati z agitacijo za razširjenje Proletarca in skrbeti moramo, da se pomnoži tudi število naročnikov na koledar. Tako bomo v stanju ohraniti obe publikaciji

ne samo na sedanji višini, ampak jih bo možno z zadostno kooperacijo celo izboljšati.

Sodrugi in somišljeniki, sezite po knjigah, ki jih ima v zalogi Proletarec. V knjigah je znanje, ki vam koristijo le tedaj, če knjige čitate in ako izberete prave knjige. Prečitajte oglas "Knjige" v današnji izdaji Proletarca.

"Proletarec" ima naročnike v vseh slovenskih naselbinah, toda nima še zastopnikov v vseh. Sodrugi ali somišljeniki, ki čitaš te vrstice, priglasi se za agitatorja za pridobivanje novih naročnikov Proletarcu. Piši upravništvu, ki ti bo poslalo potrebne listine in informacije. Zakaj ne bi mogla biti vsaka naselbina kakor je Sheboygan, Wis., v katero zahaja proporcionalno največ Proletarca, ako izvzamemo nekaj manjših naselbin, v katerih je vsakdo naročen na ta list!

V teh vzburkanih časih, ko prinašajo razni listi toliko konfučnih in neresničnih poročil, je treba, da širimo zanesljive, dobro urejevane liste. Tak list je "Proletarec" in tisti, ki ga vestno in pazno čitajo, se tega zavedajo. V interesu probuje našega delavstva je, da se število takih čitateljev bolj in bolj veča.

Zastopništvo "Proletarca" v Sheboyganu je prevzel sodrug Anton Devec, in z njim je sodrug Žagar dobil dobrega sodelavca pri delu za širjenje tega lista. Christina Omahne je prevzela zastopništvo tega lista v Clintonu, Ind. Milan Kokanovich se je priglasi za zastopnika v Detroitu. Frank Pernišek je novi zastopnik Proletarca v Finleyville, Pa.

Agitatorji in agitatorice, delujmo, da bo rubrika "Agitatorji na delu", ki izkazuje število poslanih naročnin, vedno napolnjena!

Birch Wilson odstopil od tajništva soc. stranke v Penni.

Birch Wilson, večletni tajnik socialistične stranke v Pennsylvaniji, je odstopil od tajništva. V resignaciji navaja, da mu njegovo zdravstveno stanje ne dopušča vršiti tako težavno delo.

Birch Wilson, ki je tudi član eksekutive ameriške socialistične stranke, je prevzel službo upravnika pri socialističnem tedniku "New Age", ki izhaja v Buffalo N. Y. Na njegovo mesto je bil do poteka termina izvoljen sodrug Darlington Hoopes iz Norristowna, Pa. Vsa korespondenca, tikajoča se tajništva soc. stranke v Pa., nas se pošilja na sledeči naslov: The Socialist Party of Penna., Box 685, Reading, Pa.

Vabilo.

Chicago, Ill. — Dne 22. decembra t. l. bo priredilo žensko dr. Nada št. 102 SNPJ. v prostorih SNPJ. na Lawndale Ave. božično drevesce za otroke. Vabljeni so vse članice, da pripeljejo svoje otroke da vidijo Miklavža. Po otroški zabavi, ki se prične točno ob sedmi uri, bo zabava za odrasle. Odbor se bo potrudil za izvrsten program. Zeleti je, da se te prireditve vdeleže vse članice, njih možje, otroci in prijatelji. Postrežba? Klobase in drugo.

Ne pozabite, da pride Miklavž točno ob sedmi uri!

Frances A. Tauchar.

Brez naslova.

Na svetu se še vedno dobe izredno sposobni ljudje. To dokazuje sledeči oglas, priobčen v 136. številki "G. S.":

"Mlad nadarjen Slovenec sedaj še v Jugoslaviji želi postati urednik ali sourednik kakšnega ameriškega lista za naše izseljenike. Verziran je v svetovni in gospodarski politiki. Rabilo bi se ga tudi lahko za vodjo, tajnika, organizatorja ali uradnika pri vsaki organizaciji, zavodu, društvu, banki itd. Vešč in upotrebljiv je tudi v srbohrvaščini. Ponudbe na upravo 'Glas Svobode'."

Amerikanec bi morda dejal: It sounds too good to be true.

Urednika, ki je "verziran v svetovni in gospodarski politiki", bi rabil marsikak slovenski ameriški list, posebno "D. S." Tudi dobrih tajnikov in vodij potrebujejo slovenske ameriške organizacije in nič manj v starem kraju. Toda ljudje, ki trdijo, da so sposobni za vodjo, tajnika in organizatorja pri vsaki organizaciji, niso za nobeno sposobni. Kljub temu so lahko tajniki in uredniki. Dotičnemu mlademu Slovencu priporočam, naj pride v Ameriko. Nekateri ljudje ga bodo lahko poučili, da je koncem konca lahko postati, ako ne tajnik, vsaj uradnik pri tej ali oni organizaciji, in še lažje urednik "kakšnega lista za naše izseljenike".

"Radnikov" Fišer je govoril v Pittsburghu o "kaosu u današnjem kapitalističkom društvu". Kaj pa kaos v Fišerjevi organizaciji? Dobro bi bilo, da bi tudi o tem predaval.

"D. S." pridno pnatiskuje iz ljubljanske "Glas Slobode" napade na socialiste. Zakaj ne ponatiskuje iz nje tudi tistih poročil, ki "razkrivajo" bivše komunistične vodje? Z njimi bi lahko napolnila marsikako kolono, pa tudi pošteno je, da človek čisti pred svojim pragom.

Najbolj prostituirano vlogo v slovenskem ameriškem časopisju igra "Glas Naroda". Pijani trčki izlivajo kvante po kolnah šifkartaškega glasila, "napadajo" kapitaliste, (Bog jih varuj!) in "izpodkopavajo" temelj kapitalistični uredbi (ni mogoče!). Sakserjevi "managerji" pa "glijajo" s kampanjskimi "managerji" kapitalističnih strank za oglase. "Glas Naroda" ima namreč velikanski vpliv, kajti navadno so vselej izvoljeni tisti kandidatje, za katere agitira "glasilo slovenskih delavcev", z drugimi besedami, glasilo Sakserjeve in Jadranske banke ter "munjšajnarskih" zgak.

Bili so časi, ko slovenski delavci v Ameriki še niso bili tako prokleta "rdeči", in tedaj "Glasu Naroda" ni bilo treba tolikrat nataktniti krinke. Na prvi strani je zapisal: "Urednik Glasa Naroda je bil prvi, ki je čestital Taftu k zmagi." Taft je bil takrat izvoljen za predsednika te republike in "Glas Naroda" mu je čestital na zmagi en dan pred volitvami . . . Urednik je dobil v nagrado za čestitko dobro službo "na otoku solza", lastnik glasila "slovenskih delavcev" pa nekaj stotakov za "izdatno pomoč".

Republikanski "Glas Naroda" se je znal klanjati tudi monarhistom in vladarjem. Ob priliki petdeset-

letnice Franc Jožefovega vladanja je "G. N." zapisal: "Tudi mi se pridružujemo avstrijskim narodom . . ."

"Amerikanski Slovenec" je prešel v "druge" roke. "Najstarejši slovenski list" ni več slovenska posest. To je znamenje, da "izginjamo". Pod novim gospodarjem je "A. S." udaril po prejšnjem uredniku in upravniku Klepetcu na način, ki se ga ne more primerjati k nobeni katoliški čednosti. Čemu pa imajo v Jolietu "Sveto družino", ako se ne morejo pobotati? V "Sveti družini" ne bi smelo biti "družinskih razmer".

Drugi list, ki bo prešel v "druge roke", je "G. N." Kakor je "A. S." tudi pod novim gospodarjem ostal "strogo katoliški list", tako bo "G. N." ostal "glasilo slovenskih delavcev", tudi če ga kupi sam Rockefeller. Kaj bi s prepričanji, ako niso vezana v usnje in napolnjena z bankovci, kakor je zapisal Ivan Cankar. Ljudje imajo radi debela prepričanja, tudi če so v "kamižolah" drugih ljudi.

"G. S." je izgubil unijski znak. Nekateri pravijo, da ga ji je vzela tiskarska unija, drugi vir pa trdi, da ga je tiskarna "G. S." sama vrnila. Interesi unije niso enaki z interesi tiskaren. Ako se hočejo male tiskarne ravnati po določbah unije, so gospodarsko precej prizadete. To je menda vzrok, da je "G. S." postal neujijski list.

V Ameriki je par slovenskih tiskaren, ki nosijo po krivici unijski znak. Ampak same ga ne bodo vrnile, unije v dotičnih mestih pa so prešibke, da bi mogle prizadete "unijske" tiskarne prisiliti na izvrševanje pogodbe.

Kdor je čital slovenske liste leta nazaj, se spominja, kako so se prerekali radi unijskega znaka. Unijsko navdušenje se je od takrat v naši javnosti že precej ohladilo, dasi so unije močnejše kakor so bile pred leti.

Naši ljudje postajajo bolj in bolj dostopni amerikanizaciji, posebno v Chicagi. Kar se dogaja v "so-ciety", je treba sporočiti tudi drugim. Zahvale za "surprise parties" so priporočljive, samo premalo obširne so, kakoršne so sedaj v navadi. Treba bi bilo še povedati, kako je bila ta ali ona oblečena in kaj so "surprizniki" jedli in pili. V starih časih, ko je Terbovčev "luftšif" še plul v oblakih slave, so imeli ljudje navado opisovati v slovenskih listih potice, krofe in druge zemeljske dobrote. To je bilo po "kranjsko-amerikansko". Toda doba sentimentalnega slovenskega "pečlarizma" je izginila in nekdanji oboževalci cvetk so danes "sitni" družinski možje in očetje. "Vse na svetu je minljivo". — K. T.

ORGANIZACIJSKI FOND SOCIALISTIČNE STRANKE.

III. Izkaz.

SHEBOYGAN, WIS. — John Supancich, (pola št. 226) Ant. Zorman, \$1; Fr. Bizjak, \$1; John Resnick, 25c; Jos. Prime, \$1; Fr. Saje, 50c; Ant. Krošel 50c; Louis Mlakar, \$1; Fr. Tratar, 50c; Fr. Premel, 50c; Fr. Skrinar, 50c; L. Praznik, 50c; Walt. Inhittman, 50c; Ant. Cvetan, 25c; J. Mikljej, 50c; L. Klemenčič, 50c; Fr. Gostiša, 25c; Fr. Robida, 50c; Ant. Robida, 50c; Jack Copich, \$1; F. Kušman, 25c; B. Kušman, 25c; L. Žagar, 50c; J. Sebanz, \$1; J. Supanchich, \$1; J. Roznik,

50c; (Milwaukee). Skupaj \$14.75, odbito glasom strankinega zaključka za lokalno kampanjo kluba št. 235, JSZ. \$3.69, skupaj\$ 11.06
Anton Debevc, (pola št. 261) Fr. Ugovšek, 50c; A. Debevc, \$1; Max Nisleit, 50c; Fr. Kastelic, 50c; Neimenovan, \$1; Jos. Urh, 50c; Nilbert Cuddy, 25c; Jos. Pugelj, 50c; Math Krainc, 75c; Martin Zore, \$1; Gasper Rossman, \$1; J. Brencel, \$1; Fr. Rafelt, \$1; J. Widemschek, 50c; Louis Kobal, 50c; A. Perme, 25c; Fr. J. Turk, (Cascade), \$1; Neimenovan, 25c; skupaj \$12.00, odbito glasom strankinega zaključka za lokalno kampanjo kluba št. 235, JSZ. \$3.00. Skupaj 9.00
 MERIDEN, W. VA.: Soc. klub št. 237 J. S. Z. 3.00
 JOHNSTOWN, PA.: Društvo "NNapredni radnici" št. 152, SNPJ. 2.00
 CARLINVILLE, ILL.: *Anton Blasich*, (pole 8207-8328-8436-8383) Chas. Deiro, 50c; D. Soupe, 50c; V. Fiorentini, \$1; Louis Lenzi, 50c; Vito Lenzi, 50c; A. Balotti, 25c; F. Tradinat, 50c; A. Mancici, 50c; Nick Kajtna, 50c; A. J. Allor, \$1; Vit. Manfredini, 25c; Henry S. Van Pelt, \$1; Adolph Caselli, 25c; Mary Drvich, 50c; Louis Ramovš, 50c; Silv. Kersa, 25c; Stanley Schoba, 25c; Caesar Groppi, \$1; Mary Baldini, 50c; Mary

Caliani, 50c; Cesare Benvenuti, 50c; P. Durjevich, \$1; Barato Lerzi, 50c; M. Mantino, 25c; Vittorio Silvo, 50c; Battista Biondi, 25c; Dom. Benedetto, 25c; Pet Albertini, 25c; Pet. Bardone, 25c; Vittorio Rocce, 25c; Del. Caselli, \$1; Louis Sever, \$1; Matt Novak, \$1; B. Fima, 50c; B. J. Morosso, \$1; Albert Schena, 50c; Vincent Ascherri, 50c; Eugenio Silvo, 50c; Morris Pitti, 25c; Felix Fornerro, 50c; V. Vidergar, 25c; L. Leonatti, 50c; Bob Leon, 25c; Jim Mircheff & Co., 50c; Sam Stevanoff, 25c; Nick Fantala, 25c; John Pitters, 25c; Joe Ciganovič, 50c; John Spendal, \$1; Mike Maček, \$1; Ant. Cuder, \$1; Ant. Blasich, \$1; Jos. Korsich, \$1; Gab. Čopi, \$1; Louis Parkel, \$1; skupaj \$31.50, odbito glasom strankinega zaključka za lokalno kampanjo kluba št. 213, JSZ. \$7.87, skupaj\$ 23.63
 HARWICK, PA.: Soc. klub št. 234, JSZ... 5.00
 LLOYDELL, PA.: Soc. klub št. 181, JSZ. . . .65
 DETROIT, MICH.: Soc. klub št. 114, JSZ... 40.00
 Skupaj \$ 94.34
 Prejšnji izkaz 263.32
 Skupaj \$357.66

KNJIGE KNJIGE KNJIGE

Najboljša božična darila, ki jih morete pokloniti svojcem, so knjige. Knjiga je človekov najljubši tovariš, pomočnik, tolažnik in UČITELJ. Med prijatelji in prijateljci je razlika in tudi med knjigami je razlika.

Ako hočete pokloniti svojcem res dobre knjige, jih naročite iz naše zaloge. Kot božična darila priporočamo posebno sledeče knjige:

Besi, povest, spisal M. Dostojevki, cena \$2.50. Pomnito, da predstavljajo Dostojevskijeva dela bisere v svetovni književnosti. Pisatelj Vladimir Levstik je poznan vsakemu Slovencu, ki količikaj čita; v naročitev priporočamo sledeča njegova dela: Gadje gnezdo, cena \$1; Obsojenci, cena \$1.10; Višnjeva repatica, cena \$1.50; Zapiski Tine Gramontove, cena \$1.

Ivana Cankarja vam ni treba predstavljati, niti ne njegovih del. V zalogi imamo sledeče Cankarjeve knjige: Mimo življenja, cena \$1.20; Moje življenje, 85c; Ob zori, \$1; Podobe iz sanj, \$1.10; Zgodbe iz Doline sent-florijanske, \$1.25.

Razun teh se vam bodo dopadle tudi sledeče knjige naših pisateljev: Kako sem se jaz likal, spisal Jakob Alešovec, tri vezane knjige, cena \$2.50. Obiski, spisal Izidor Cankar. Ako hočete poznati naše umetnike, naročite to knjigo; stane \$1.50. — Dr. Ivan Tavčarja zbrani spisi, \$2. Fran Levstik, zbrani spisi, \$1.25. Fran Erjavec, zbrani spisi, \$2. Jos. Jurčiča zbrani spisi, šest zvezkov, \$8.00. Uporniki, spisal Ivan Lah, cena \$1.

V zalogi imamo razna prevodna dela iz svetovne književnosti, izmed katerih omenjamo: Golem, spisal G. Meyrink, cena \$1. Ogenj, spisal H. Barbuse, cena \$1.50. Pingvinski otok, spisal Anatole France, \$1.20. Pravljice, spisal Oskar Wilde, \$1. Taras Buljba, spisal N. Gogolj, 75c. Zlatarjevo zlato, spisal Avgust Senca, \$1.20.

Pesmi in poezije: Mlada pota (Oton Zupančič), cena 75c. Pesmi življenja (Fran Albrecht), cena 50c. Zbirka Trbovlje (Tone Seliškar), cena 75c. V Zarje Vidove (Oton Zupančič), cena 40c.

Ali ste že čitali Shakespearejeve umotvore? V zalogi imamo sledeče njegove igre v slovenskem prevodu: Beneški trgovec, 75c; Macbeth, 75c; Othelo, 75c; Sen kresne noči, 75c; Julij Cezar, 75c.

Umetnikova trilogija vsebuje tri enodejanke, druga z drugo v zvezi, ki slikajo Ivana Cankarja. Spisal jo je Alois Kraigher, cena \$1.

Sezite tudi po znanstvenih knjigah, ki jih imamo v zalogi. Knjiga "Miselni razvoj evropskega človeštva" vam bo gotovo ugajala; cena \$2.

Naše angleške knjige so izbrana dela. Prodajamo jih po istih cenah kot druge knjigarne. Priporočamo vam sledeča dela, ki jih je spisal Upton Sinclair: They Call Me Carpenter, cena \$1.75; Brass Check, \$1.20; Goose Step, \$2; Jungle, \$1.20; King Coal, \$1.20; The Profits of Religion, \$1.20; 100% (povest), \$1.20.

Druge angleške knjige: Ancient Lowly, (C. Osborne Ward), dve knjige, \$5; Ancient Society, (Lewis H. Morgan), \$1.50; "Debs, His Authorized Life and Letters", (David Karsner), \$1.20; God and My Neighbor, (Robert Blatchford), \$1.25; Outline of History, (H. G. Wells), \$5; Republic of Plato, \$2; Savage Survivals, (J. Howard Moore), \$1.25; Science and Revolution, (Ernest Unterman), 60c; Struggle Between Science and Superstition, (A. M. Lewis), 60c; Through the Russian Revolution, (Albert Rhys Williams), \$2; Thoughts of a Fool, (Evelyn Gladys), \$1.25.

Ako želite dobro zdravniško knjigo, naročite "The Physician in the House", ki jo je uredil dr. J. H. Greer, cena \$2.

Vse te knjige so lično vezane. Pošljite naročilo, vsoto in naslov, komu naj knjige pošljemo. Ne pozabite pogledati naš seznam knjig, ki je priobčen na drugi strani platnic in na 15. in 16. strani. Denar, ki ga potrošite za dobre knjige, je najboljši investiran.

Vsa naročila in vsote pošljite na naslov: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Od več klubov smo dobili poročila, da so sodrugi pridno na delu pri nabiranju prispevkov v organizatorični fond; ker so bile pole razposlane tudi iz gl. urada stranke, so mnogi klubi poslali prispevke naravnost tja; ravnotako so storila tudi mnoga društva naših naprednih jedrot in zvez. Nam je žal da imena teh prispevatelev ne moremo priobčiti v listu iz vzroka, ker so pole na gl. uradu. Mi namreč priobčimo le tiste vsote in imena prispevatelev, ki so poslani na nas.

Sodrug Štempihar iz Virdena, Ill., poroča, da so sodrugi naredili kolikor so največ mogli; denar in pole so poslali na gl. stan stranke. Iz strankinega urada so prejeli potrdilo, ki se v prevodu glasi:

Frank Hersich, Virden, Ill.

Dragi Sodrug:—

S tem potrjujemo prejem vsote \$8.00 (pola št. 8112), ki ste jo napravili med simpatičarji Socialistične stranke v organizatorični fond. Ob tej priliki vas zagotavljamo, da vaše sodelovanje pri tem delu visoko cenimo. Prosimo izročite, ako Vam je mogoče, vsem prispevatelev našo iskreno zahvalo. Priloženo najdete potrdilo za zgoraj omenjeno vsoto.

Želeč Vam vse najboljše, ostajamo s sodružnim pozdravom,

Bertha Hale White, pomožna tajnica.

Zaeno z nabiranjem prispevkov v organizatorični fond socialistične stranke delajo naši sodrugi tudi za pomnožitev članstva. Kakor nam poročajo iz raznih krajev, so uspehi te agitacije zadovoljivi. Iz nekaterih naselbin smo dobili pisma, v katerih so somišljeniki izrekli željo, naj jim pošljemo potrebne listine za ustanovitev novih socialističnih klubov; pričakujemo, da bo takih zahtev vedno več. J. S. Z. mora imeti postojanko v vsaki naselbini — torej kjer jih še ni, jih ustanovite! — *Tajništvo J. S. Z.*

"MOJZES ALI DARWIN".

Radi pomanjkanja prostora smo morali izpustiti nadaljevanje razprave "Mojzes ali Darwin". Priobčevali jo bomo, v kolikor nam bo dopuščal prostor.

Klub št. 13, J. S. Z.,

— priredi —

V SOBOTO ZVEČER DNE 29. DEC.

VESELICO

V DVORANI DR. "BRATSTVA"

V SYGAN, PA.

Vljudno vabimo vse sodruge, somišljenike in drugo občinstvo, da se te zabave polnoštevilno udeleži. Dobiček je namenjen za volilno kampanjo in za klubovo blagajno. Igrala bo izvrstna godba. Vstopnina za moške 75c; ženske vstopnine proste. Dobro in točno postrežbo preskrbi odbor.

**AMERIŠKI
DRUŽINSKI
KOLEDAR**

1924

JE IZŠEL

Vsebuje povesti, svetovni pregled, nad šestdeset ilustracij, članke, razprave, pesmi, igro, itd.

**Bogata, izbrana
vsebina**

VEZAN V PLATNO

STANE 75 CENTOV

NASLOV:

PROLETAREC
3639 W. 26th St.
CHICAGO, ILL.

ZA PRAVDO IN SRCE".

I. dejanje.

V Katarino, hčerko slepea Grajana, se zaljubi Erazem, sin graščakinje na Raki. Ljubi jo tudi Andrej, sin kmeta Lokvanca. Erazem pride pred Grajanovo kočo in razkrije Katarini svojo ljubezen. Andrej prisluškuje, nato ga obstreli.

Graščaki pridejo na pozorišče in se znašajo nad kmeti. Dizma, oskrbnik graščine Raka, skuša pridobiti Katarino za Erazma in ji grozi, naj se pripravi na neljube posledice, ako ne privoli.

II. dejanje.

Grajan toži svoji hčerki, da se niti živalim in nekdanjim paganskim sužnjem ni godilo slabše kakor dandanašnji kmetom. Vstopi Dizma, ki prigo-varja Katarini, naj postane Erazmova in gre na grad. Grajan ogorčeno izjavi, da hčere graščaku ne da. Dizma mu iz maščevnosti zapove, da se mora izseliti še tisti dan iz logarjeve kočje, nato pa ga oplete še z bičem po hrbtu. Pride Andrej, ki reši starčka pred brutalnim Dizmom. Ko slednji odide, zaroči grajan svojo hčer z Andrejem in ju blagoslovi. Vstopi Lokvanec, ki opozarja sina, da sedaj ni čas misliti samo na ženitev, kajti kmetje se pripravljajo na upor.

Premena.

Sestanek kmetov gozdu, ki si volijo vodnika in delajo načrte za upor proti graščakom.

III. dejanje.

Dizma da ugrabiti Katarino in jo odvede na grad Rako. Graščakinja Barbara se pritožuje nad sinom ker tišči za kmetice; graščak Krištof jo tolaži. V sobo stopi sel, ki naznani, da se od Brežic pomika silna vojska kmetov. Grajska gospoda se pripravljajo na beg. Prepozno! V grad prihume kmetje, ki so prišli po staro pravdo! Barbaro in Erazma odvedejo v jetništvo.

IV. dejanje.

Grajan se v krogu prepevajočega kmečkega ljudstva veseli dosedanjih zmag. Kmetje se posvetujejo, kako bodo sodili svoje tlačitelje. Katarina prosi kmete, naj bodo usmiljeni z Erazmom. Andreja mori ljubosumnost. Kmet Zorič prinese tovarišem slabe vesti. V spopadu pri Krškem so kmetje izgubili bitko. Andrej hoče, da se Erazma in njegovo mater ne izpusti, in večina kmetov soglaša z njim.

V. dejanje.

Katarina izda skrivniško, kjer sta bila zastražena Erazem in Barbara. Kmetje so doživeli poraz za porazom. Erazem prosi Katarino, naj postane njegova in pride z očetom na grad. Grajan tuguje in obsaja svojo hčerko. Katarina plaka, ker oče tako krivično sodi o njej. Andrej se osvobodi jetništva, poišče Katarino in jo umori. "Pravda za srce je končana", toda boj za staro pravdo še ni končan, "samo zamrl je začasno!"

Dramski Odsek Kluba Št. 1, J. S. Z. CHICAGO, ILL.,

vprizori v nedeljo 16. decembra 1923
v dvorani Č. S. P. S., 1126 W. 18th St.

tragedijo v petih dejanjih

"Za Pravdo in Srce"

Spisal Anton Medved. Za oder na novo insceniral Danilo.

Dvorana odprta ob 2:30 popoldne; pričetek igre ob 3.
Po igri ples in prosta zabava.

Med in po predstavi igra Kufrinov orkester.

Vstopnina 50c.

OSEBE:

Barbara pl. Bela, graščakinja na Raki.	Mary Aucin
Erazem, njen sin.	Anton Slabe
Ivan Krstnik Valvazor, graščak na Turnu.	Frank Rudman
Štefan Gregorjanc, graščak v Mokricah.	Frank Ceglar
Krištof Ložan, graščak na Belušku.	John Rayer
Lokvanec.	Frank Udovich
Andrej, njegov sin.	Donald J. Lotrich
Obrč.	Fred J. Brash
Podlesnik.	Philip Godina
Končan.	Jakob Mantz
Zorič.	Chas. Rener
Slepec Grajan, nekdanji graščinski logar.	Chas. Pogorelec
Katarina, njegova hči.	Mae Molek
Dizma, grajski oskrbnik.	John Olip

Sli, deklice, kmetje, uskoki, hlapci.

Godi se v času kmetskih uporov proti graščakom
po Slovenskem in Hrvatskem.

Režiser Joško Oven.

PRIHODNJE PRIREDBE SOC. KLUBA ŠT. 1, J. S. Z.
Silvestrova zabava 31. decembra 1923 v dvorani S. N. P. J.
Dramske predstave: 10. februarja in 6. aprila 1924
v dvorani Č. S. P. S.

Stremljenje po zdravju na Trinerjevem stenskem koledarju za l. 1924.

Vsak se zanima za svoje zdravje, kajti največji zaklad, ki ga ima človek, je zdravje. Najrevnejši človek se ne bi ločil od zdravja za denar, vendar bogati bi dali radi ves svoj denar za zdravje. Zato kar se vam more najbolj priljubiti na stenskem koledarju, kate-rega boste imeli pred očmi 366 dni, je prošnja po zdravju, in Trinerjev stenski koledar za leto 1924 vsebuje krasen umetniški vtis takega poželenja. Krasno mlado dekle v sredini slike prinaša domov Trinerjevo zdravilno grenko vino, to je, ona prinaša domov zdravje in veselje, ker če hočete biti zdravi, se morate držati čiste znotraj, v svojem telesu. Isto očarujoče dekle vidite na osmih drugih slikah, v njeni spalnici, v njenem avtomobilu, v čolnu, na tennis igrališču, itd. Ali hočete gledati to lepoticu vsak dan? Pošljite 10c za pokritje pošiljatvenih stroškov na: *Joseph Triner Company, 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.* Ne pozabite kupiti steklenico Trinerjevega Cough Sedative in Trinerjevega Linimenta v vaši lekarni ali trgovcu z zdravili; prvo zdravilo je najboljšo proti prehladam, drugo pa daje hitro odpomoč v slučaju revmatizma ali nevralgije.

Po tolikih letih razlaganja socialističnih nauk je še vedno milijone delavcev, ki ne vedo, kaj je socializem. Da ga bodo spoznali, je treba, da čitajo socialistične liste in knjige. Širite med njimi socialistično literaturo!

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje socialističnega kluba št. 27. se vrše vsake drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne in vsako četrto nedeljo ob 2.30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. nar. domu. Dolžnost vsakega sodruga je, da redno prihaja k sejam. — Tiste, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem, pa še niso pri soci-stranki, vabimo, naj pristopijo v naš klub in tako pomagajo pri delu za osvoboditev proletariata. Prva naloga delavca je, da postane razredno zaveden. Pri tem pa vpoštevajmo geslo: "V organizaciji je moč."

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoračnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

Prečitajte naš cenik knjig,

priobčen v tej izdaji. Velika izbora novih knjig, katere smo prejeli pred nekaj dnevi iz Slovenije.

Največja zaloga boljših književnih del.

LOUIS KVEDER

(200 Walsh Bldg.)

434 Diamond St.,
PITTSBURGH, PA.

Izdelujem pooblastila, kupne in darovalne pogodbe, testamente in vsa v notarski posel spadajoča dela.

ŠTEDLJIVI LJUDJE

vlagajo redno in investirajo razumno v

KASPAR STATE BANKI

največji jugoslovanski banki v Zed. državah

1900 Blue Island Avenue
in vogal 19. ceste.

CHICAGO, ILLINOIS.

Kapital in prebitek

\$ 1,250,000.00

Pod vladnim in državnim nadzorstvom in Chicago Clearing House Ass'n.

Prodajamo parobrodne listke za vse prekomorske črte v Jugoslavijo in nazaj. Izdelujemo svedočbe (affidavits) za naseljence ter pošiljamo denar v staro domovino najhitreje in najceneje.

CENIK KJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

ZABAVNA KNJIZNICA, zbirka povesti in ertice, broširana....	.65	BENEŠKI TRGOVEC, (Wm. Shakespeare), vezana75	MLEKARSTVO, s erticeami e živinoreji s slikami75
ZADNJA PRAVDA, (J. S. Baar) roman, broširana75	ČARLJEVA ŽENITEV-TRLJE ŽENINI, (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanke, broširana25	NARODNOGOSPODARSKI ESEJI35
ZAJEDALCL (Ivan Melek), povest, 304 strani, vezana v platno	1.75	DIVJI LOVEC, (F. S. Finžgar), igra s petjem v 4 dejanjih50	NAS JEZIK, (Dr. J. Glonar), vezana45
ZA SREČO, povest, broširana....	.45	DNEVNIK, veseloigra v 2 dejanjih30	NAS SADASNJI USTAVNI POLOŽAJ75
ZAPISKI TINE GRAMONTOVE, (Vl. Levstik), vezana	1.00	GAUDEAMUS, komedija v 4 dej.60	O KONSUMNIH DRUŠTVIH... ..	.10
ZGODBE IZ DOLINE SENTFLOEJANSKE, (Ivan Cankar), vezana	1.25	GOSPA Z MORJA, (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broširana60	O KULTURNEM POMENU SLOVENSKE REFORMACIJE, (Dr. I. Prijatelj), broširana... ..	.40
ZLATARJEVO ZLATO, (Aug. Senona), zgodovinska povest iz XVI. stoletja, vezana	1.20	KASIJA, drama v 3 dejanjih ..	.75	OSNUTEK SLOV. NAR. GOSPODARSTVA50
ZMOTI IN KONEC GOSPODIČNE PAVLE, (I. Zorec), broširana40	JULIJ CEZAR, (Wm. Shakespeare), vezana75	POGLED V NOVI SVET.....	.70
ZVONARJEVA HOL, povest, broširana65	MACBETH, (Wm. Shakespeare), vezana75	POLITICNO ŽIVLJENJE SLOVENCEV, od 4. jan. 1797, do 6. jan. 1919 leta, (Dr. Dragotin Lončar), broširana 75c, vezana ..	1.00
ŽENINI NASE KOPERNELE, (Rado Murnik), broširana ..	.30	NAVAĐEN ČLOVEK, (Bran. Gj. Nušič), šala v treh dejanjih, broširana35	POSTREZBA BOLNIKOM, s slikami25
SLOVENSKI PISATELJI:				PRAVO IN REVOLUCIJA, (L. Pitamic)35
DR. IVAN TAVČAR, zbrani spisi, IV. zv., vezana	2.00	NOČ NA HMELJNIKU, (Dr. I. Lah). Igra v treh dejanjih, broširana35	PSIHICNE MOTNJE NA ALKOHOLSKI PODLAGI (Ivan Robida, vezana ..	1.15
FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, vezana	1.25	OTHELLO, (Wm. Shakespeare), vezana75	RASTLINSTVO NABIH ALP, (F. Seidl)95
FRAN ERJAVEC, zbrani spisi, vezana	2.00	RAZVALINA ŽIVLJENJA, (F. S. Finžgar), drama v 3 dej.75	RAZVOJ SOCIALIZMA od utopije do znanosti, (Friderik Engels, prevel M. Žagar) ..	.35
JOS. JURČIČ, zbrani spisi, I. zv., vezan	1.75	ROMANTICNE DUSE, (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana ..	.85	REFORMACIJA IN SOC. BOJI SLOV. KMETOV, (Abditus) broširana ..	.45
II. zv. vezan	1.50	ROSSUM'S UNIVERSAL ROBOTS, drama s predigro v 3 dejanjih ..	.50	SLOVENSKO-ANGLESKA SLOVNICA, izdala SNPJ., 364 strani, vezana v platno	2.00
III. zv. vezan	1.50	SEN KRESNE NOCI, (Wm. Shakespeare), vezana75	SMERNICE NOVEGA ŽIVLJENJA, (Dr. K. Ozvald), broširana ..	.50
IV. zv. vezan	1.25	UMETNIKOVA TRILGIJA, (Alois Kraigher), tri enodejanke, broširana, 75c; vezana ..	1.00	SPOL-LJUBEZEN-MATERINSTVO, (Prof. dr. Z. Zahor), trda vezba ..	.40
V. zv. vezan	1.00			SRBSKA POČETNICA, (J. T.)... ..	.50
IV. zv. vezan	1.00			SPRETNA KUCHARICA, broširana, \$1.00, vezana ..	1.25
PESMI IN POEZIJE.				SVETOVNA VOJNA IN ODGOVORNOST SOCIALIZMA, E. K.), broširana ..	.50
BASNI, (Jean de la Fontaine, iz francoščine prevel I. Hribar) vezana	1.00	ZNANSTVENE RAZPRAVE, POLITICNI IN GOSPODARSKO SOCIALNI SPISI, UČNE IN DRUGE KNJIGE IN BROŠURE.		USTAVA, ruske socialistične fed. sovjetske republike ..	.10
MLADA POTA, (Oton Zupančič), pesmi, trda vezba ..	.75	ALI JE RELIGIJA PRENEHALA FUNKCIONIRATI? Debatata ..	.20	VARONA KUCHARICA, (Marija Remec), vezana ..	1.00
MODERNA FRANCOŠKA LIRIKA, (Prevel Ant. Debeljak), vezana90	ANGLESKO-SLOVENSKE BESEDNJAK, (Dr. J. F. Kera)... ..	5.00	V NOVO DEZELO, (E. K.) broširana ..	.25
PESMI ŽIVLJENJA (Fran Albrecht), trda vezba ..	.50	DEMOKRATIZEM IN ŽENSTVO, (Alojzija Stebi)10	VOLJA IN DEJANJE, (psihološka analiza) ..	.25
POEZIJE, (Fran Levstik), vezana ..	.90	GOSPODARSKA GEOGRAFIJA, (Dr. V. Šarabon), vezana ..	1.25	ŠADRUŽNA PRODAJALNA ALI KONSUM ..	.10
POHORSKE POTI, (Janko Glaser), broširana ..	.35	JUGOSLAVIJA, (A. Melik), zemljepisni pregled ..	1.00	ZAKON BIOGENEZIJE, (J. Howard Moore, prevel I. M.) ..	1.50
SLUTNJE, (Ivan Albrecht), broširana ..	.45	KATOLISKA CERKEV IN SOCIALIZEM ..	.25	ZA STARO PRAVDO, (Fran Erjavec) ..	.50
STO LET SLOVENSKE LIRIKE, od Vodnika do moderne, (C. Golar), vezana ..	1.20	KDO UNIKUJE PROIZVAJANJE V MALEM ..	.20	ZBIRKA BUDARSKIH IN FIZIŠKIH IZRAZOV, (J. Bezlaj) ..	.30
STREP IZ JUDEJE, (J. S. Machar), vezana ..	1.10	KOMUNISTIČNI MANIFEST, (Karl Marks in Friderik Engels) ..	.20	ZDRAVJE, zdravstvena revija za pouk o zdravstvu in zdravljenju, letnik 1921, broširana \$1., trdo vezana ..	1.50
SLOVENSKA NARODNA LIRIKA, pozicije, broširana ..	.65	KRATKA SRBSKA GRAMATIKA, (Dr. Josip Menezej) ..	.25	ZDRAVJE, jan., feb., mare, april in maja izdaja letnika 1923, vsaka po ..	.10
SOLNCE IN SENČE, (Ante Debeljak), broširana ..	.50	KRATKA ZGODOVINA SLOVENCEV, HRVATOV IN SRBOV, (Matija Pire) ..	.40	ZGODOVINA SOCIALIZMA V SRBIJI (Fran Erjavec) ..	.25
SVOJEMU NARODU, Valentin Vodnik, broširana ..	.25	MATERINSKA POMOČ, zdravemu in bolnemu dojenčku, s slikami ..	.75		
SLEBKE PESMI, (Peter Bezruč), trda vezba ..	.50	MISELNI RAZVOJ EVROPSKEGA ČLOVEŠTVA, (Fran Drtna), vezana ..	2.00		
TBOVLJE, (Tone Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana ..	.75				
TRISTIA EX SIBERIA, (Vojislav Mole), vezana ..	1.25				
V ZARJE VIDOVE, (Oton Zupančič), pesnitve, broširana....	.40				
IGRE					
ANFISA, (Leonid Andrejev), broširana ..	.50				

ZGODOVINA SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV, (Ant. Melik) trije zvezki, broširani, I. zv. 85c; II. zv. 75c; III. zv. 65c. Vsi trije zvezki 541 str. 2.25

RAZNO.

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR,

letnik 1916, vezan	40
letnik 1917, vezan	50
letnik 1919, vezan	50
letnik 1920, vezan	65
letnik 1921, broširan	50
letnik 1922, vezan	75
letnik 1922, broširan	50
letnik 1923, vezan	75

CANKARJEVA SLIKA na dopisnicah, 2 za 5c.
(imamo jih dvojne vrste.)

DEMOKRACIJA, (Cankarjeva številka) 10

KRES, revija, l. 1922, št. 9-10. 25

KRES, revija, l. 1922, št. 11-12. 25

KRES, kulturni mesečnik, l. 1923, št. 2-3-4 40

NAJNOVEJSE INFORMACIJE O DOBAVI DRŽAVLJANSTVA ZEDINJENIH DRŽAV 40

O ZDRAVSTVENIH NALOGAH SOC. ZAVAROVANJA, (Dr. Demet. Bleiweis-Tratsniški) 10

PROLETAREC, vezani letniki, 1919, 1921 in 1922, vsaki 5.00

TRTJE LABODJE, ilustrirana revija 25

ANGLESKE KNJIGE.

ANARCHISM AND SOCIALISM, (Geo. Plechanoff), vezana 60

ANCIENT LOWLY, (C. Osborne Ward) dve knjige, 1313 strani, vezane 5.00

ANCIENT SOCIETY, (Lewis H. Morgan), vezana 1.50

BRASS CHECK, (Upton Sinclair): Slika korumpiranosti kapitalističnega žurnalizma, vezana 1.20

"DEBS, HIS AUTHORIZED LIFE AND LETTERS". (David Karsner), vezane v platno 1.20

END OF THE WORLD, (Dr. M. Wilhelm Meyer), vezana 60

EVOLUTION OF MAN, (Wilhelm Bölsche), vezana 60

EVOLUTION OF PROPERTY, (Paul Lafargue), vezana 60

IOD AND MY NEIGHBOR, (Robert Blatchford), vezana 1.25

GOOSE-STEP, (Upton Sinclair). Študija ameriškega visokošolstva nad katerim imajo kontrolo privatni interesi, vezana 2.00

IMPERIAL WASHINGTON, (R. F. Pettigrew), knjiga, ki opisuje prehodno dobo iz demokracije v denarni imperializem v Zd. državah, 441 strani, trda vezba 1.25

JUNGLE, (Upton Sinclair) povest iz chicaskih klavnice 1.20

KARL MARX, biographical memoirs, (Wilhelm Liebknecht), vezana 60

KING COAL, (Upton Sinclair), povest iz najhujšega štrajka (1913) coloradskih premegarjev, trda vezba 1.20

LAW OF BIOGENESIS, (J. Howard Moore), vezana 60

LIFE AND DEATH, (Dr. E. Teichmann), vezana 60

OUTLINE OF HISTORY, (H. G. Wells), vezana, 1171 strani 5.00

PHYSICIAN IN THE HOUSE, (J. H. Greer, D. D.) Domači zdravnik, vezana 2.00

REPUBLIC OF PLATO, vezana 2.00
RIGHT TO BE LAZY, (Paul Lafargue), vezana 60

ROBERTS RULES OF ORJEA, vezana 1.50

SAVAGE SURVIVALS, (J. Howard Moore), vezana 1.20

SCIENCE AND REVOLUTION, Ernest Unterman, vezana 60

SOCIAL REVOLUTION, (Karl Kautsky), vezana 60

STRUGGLE BETWEEN SCIENCE AND SUPERSTITION, (A. M. Lewis), vezana 60

THEY CALL ME CARPENTER, (Upton Sinclair), trda vezba 1.75

THE CRY FOR JUSTICE, (Upton Sinclair) vezana 2.00

THE DREAM OF DEBS, (Jack London) 10

THE PROFITS OF RELIGION. Razprava o izrabljanju ver za privatne interese 1.20

THROUGH THE RUSSIAN REVOLUTION, (Albert Rhys Williams), s slikami, 311 strani, vezana v platno 2.00

100%. (Upton Sinclair). Povest patrijota 1.20

VITAL PROBLEMS IN SOCIAL EVOLUTION, (A. M. Lewis), vezana 60

THOUGHTS OF A FOOL, (Evelyn Gladys), vezana 1.25

Naročilom priložite poštni ali ekspresni money order, ček ali gotovina. Za manjša naročila lahko pošljete pošne znamke.

Vse knjige pošiljamo poštne presto. Klubom in čitalnicam, pri vsaki večjih naročilih liberalen popust.

Vsa naročila naslovite na:

PROLETAREC
3639 W. 26th Street,
Chicago, Ill.

Pridite in se prepričajte

da je najboljša prodajalna

**Ženskih in Otroških
Klobukov**

130 10th St. North Chicago, Ill.

Tel. 1934

Rojakinjam v Lake county in ob Lake Shore progi se nudi sedaj najlepša prilika za nakup raznovrstnih klobukov najfinejšega izdelka, po najnižjih cenah.

Rojakinjam v Chicagi in bližnji okolici priporočamo svojo prodajalno na

4136 Archer Ave., Corner Francisco St.

Tel. Lafayette 4338.

Cenjenim slovenskim damam naj velja geslo:

Svoji k svojim.

A. H. VICIC